

Wychowanie przedszkolne

„Ziarnko do ziarnka”
projekt działań ekologicznych
prowadzonych w Publicznym Przedszkolu Nr 17 im.
Krasnala Hałabały w Pile

Opracowanie
Aleksandra Musiał, Rozalia Sójka, Urszula Wesół

Piła 2021

„Ziarnko do ziarnka”

projekt działań ekologicznych

prowadzonych w Publicznym Przedszkolu Nr 17 im. Krasnala Hałabały w Pile

Spis treści:

1. Wstęp – czyli jak przygotowaliśmy grunt pod nasze ziarenka	3
2. Ekologiczne inspiracje, czyli bądź jak „Hałabała” i dbaj o planetę	6
Razem łatwiej, czyli współpraca z lokalnym środowiskiem	6
Współpraca z rodzicami	12
Na odległość też można - propozycje do pracy w ramach kształcenia na odległość ..	13
Uczymy się i bawimy – scenariusze zajęć wychowawczo-dydaktycznych w grupie i propozycje zabaw wspierających rozwój dziecka	19
3. Dowiedz się więcej – literatura, źródła i materiały do pracy	30

1. Wstęp – czyli jak przygotowaliśmy grunt pod nasze ziarenka

Działania proekologiczne od kilku lat przybierają na sile, stają się coraz popularniejsze w różnych środowiskach – firmach, samorządach, organizacjach. Ta problematyka jest bliska również społeczności Publicznego Przedszkola Nr 17 im. Krasnala Hałabały w Pile. Wszyscy jej członkowie: dzieci, rodzice i pracownicy placówki aktywnie włączyli się w realizację aktywności służących ochronie przyrody. Wydaje się, że wysiłki podejmowane na rzecz Ziemi nigdy nie były pilniejsze. Trudno też określić je mianem bezinteresownych, bowiem stwierdzenie, że ratując planetę, ratujemy siebie, stało się już truizmem. Również obowiązująca podstawa programowa wychowania przedszkolnego podkreśla potrzebę realizacji zagadnień związanych z edukacją ekologiczną – jest o tym mowa w zadaniu przedszkola nr 10. W naszej placówce nie tylko jesteśmy przekonani o słuszności zapisów i haseł proekologicznych, lecz również podjęliśmy konkretne działania, które mają na celu poprawę klimatu i ochronę środowiska. Niniejsza publikacja stanowi próbę ich uporządkowania, jak również zainspirowania innych placówek pracujących z dziećmi do realizowania działań na rzecz planety.

Program „Ziarnko do ziarenka” obejmuje następujące przedsięwzięcia:

- Realizacja projektu „Przedszkole bez plastiku”, będącego kontynuacją innowacji pedagogicznej o tej samej nazwie. W jego ramach zwracamy jeszcze większą uwagę na konsekwentne segregowanie odpadów w salach, włączając w ten proces nie tylko pracowników, ale również dzieci. Przebieg zajęć i swobodnych zabaw oraz czynności porządkowych podczas spożywania posiłku, zwłaszcza w starszych grupach, pozwala wnioskować o coraz lepszym opanowaniu zasad segregacji przez dzieci. Projektując zajęcia, staramy się unikać materiałów obciążających planetę, wyeliminowaliśmy jednorazowe naczynia z przedszkolnych uroczystości. Korzystamy z filtrowanej wody z kranu, nie musimy więc kupować wody butelkowanej, co również przyczynia się do ograniczenia plastiku. Skutecznie wyrobiliśmy w dzieciach i dorosłych nawyk przynoszenia wielorazowych bidonów zamiast wody w jednorazowych butelkach. W przedszkolnym ogrodzie posadziliśmy pożyteczne, aromatyczne zioła i rośliny, zaś jedną z naszych wizytówek stały się zabawy z wodą, organizowane w przedszkolnym ogrodzie zwłaszcza w ciepłe dni. W ten sposób dajemy sobie szansę na chwilę edukacyjnego wytchnienia i ochłody, a woda po skończonych zajęciach

zasila przedszkolne rośliny, co w obliczu powtarzających się okresów suszy ma niebagatelne znaczenie. Powszechnie stosowaną praktyką jest odkładanie i ponowne wykorzystywanie kartek zapisanych z jednej strony, takie kartki służą zarówno dorosłym do sporządzania notatek, jak i dzieciom do tworzenia prac. Ograniczyliśmy użycie foliowych koszulek na dokumenty. Zamieniamy pozyskane wśród pracowników firany na wielorazowe siatki do kupowania warzyw i owoców, rozprowadzamy je wśród rodziców i przyjaciół Przedszkola. Zdajemy sobie sprawę z faktu, że nie są to niebywałe dokonania, ale wierzymy, że to suma małych działań daje wielkie efekty!

- „Kreatywny Upcycling” jest projektem powstałym na bazie wyżej opisanych doświadczeń. Regularnie wykonujemy z dziećmi prace plastyczne, techniczne, konstrukcyjne z wykorzystaniem przedmiotów codziennego użytku, raz już użytych, które w ten sposób zyskują drugie życie. Prace te – jak np. instrumenty – są następnie wykorzystywane podczas zajęć, lub – jak np. makieta Piły – eksponowane w formie wystawy, wywołując dużo emocji wśród dzieci i rodziców. Do niektórych działań zapraszamy również rodziców przedszkolaków. Kreatywne prace powstawały także w domowym zaciszu naszych podopiecznych w czasie kształcenia na odległość. Wykorzystując arcydzieła wykonane z wykorzystaniem materiałów z drugiego obiegu, zorganizowaliśmy Kiermasz bożonarodzeniowy, mnożąc korzyści z nadawania przedmiotom drugiego, i kolejnego życia.
- „Kreatywny ekolog” – to cykl scenariuszy dokumentujących zajęcia z dziećmi poświęcone edukacji ekologicznej oraz praktycznej umiejętności dbania o planetę i ponownego wykorzystywania używanych przez nas na co dzień produktów.
- W naszej działalności współpracujemy z lokalnymi firmami, mediami i osobistościami, poprzez:
 - wyjścia edukacyjne do firmy ALTVATER, które są okazją do zapoznania się z tajnikami segregacji odpadów,
 - spotkania z interesującymi ludźmi, m.in.: Prezesem Zarządu Okręgu Ligi Ochrony Przyrody w Pile, przedstawicielami organizacji działających na rzecz zwierząt i ochrony przyrody: Fundacji OdNowa, Fundacji Miluszków, przyrodnikiem Marcinem Kostrzyńskim, prowadzącym kanał na YouTube „Marcin z lasu”.
- Tydzień Ziemi – to nasz pomysł na cały tydzień wypełniony aktywnościami z różnych obszarów działania dziecka: matematycznego, językowego, plastycznego,

technicznego, ruchowego, w którym poprzez specjalnie dobrane zabawy staraliśmy się nie tylko wpłynąć na wszechstronny rozwój dziecka, ale również uwrażliwić na działanie z poszanowaniem i troską o planetę i podsunąć pomysły, w jaki sposób kreatywnie bawić się i spędzać czas bez zbędnego obciążenia dla środowiska, w sposób bliski naturze.

- Uroczystość z okazji powitania wiosny również może być przygotowana z wykorzystaniem materiałów i aktywności przyjaznych naturze, takich jak dekoracje z recyklingu. Tradycyjne pożegnanie zimy z wykorzystaniem Marzanny można zamienić na powitanie wiosny radosnym, kolorowym pochodem.
- Staramy się, aby dzieci nie tylko dbały o otaczające je środowisko, ale także stawały się jego kreatorami. Prowadzimy uprawy zarówno w salach przedszkolnych, jak i w ogrodzie, w którym dzieci odpowiadają za konkretne rośliny. Sadzimy pozyskane przez pracowników i przyjaciół drzewa, krzewa i kwiaty.
- Naszym paniom kucharkom bliska jest zasada „gotuję, nie marnuję”, czyli zero waste w kuchni – każda ilość jedzenia jest wykorzystana do maksimum.
- Wpisując się w silnie zarysowany w naszym mieście trend działań proekologicznych, wykonaliśmy makietę Piły z wykorzystaniem materiałów z recyklingu.

Koordynatorzy wystawy: Anna Chołody, Małgorzata Kubat

2. Ekologiczne inspiracje, czyli bądź jak „Hałabała” i dbaj o planetę

- Razem łatwiej - współpraca z lokalnym środowiskiem:

LIGA OCHRONY PRZYRODY – OKRĘG W PILE

W naszym przedszkolu gościliśmy Prezesa Zarządu Okręgu Ligi Ochrony Przyrody w Pile. To świetna okazja do poszerzenia wiadomości na temat lasu, żyjących w nim gatunków roślin i zwierząt oraz przypomnienia zasad zachowania się w tym pięknym miejscu.

W zajęciach uczestniczyły wszystkie oddziały przedszkolne:

PSZCZÓŁKI, SKRZATY, ORZESZKI, POZIOMKI, LEŚNE LUDKI, JAGODY,
SŁONECZKA, KACZUSZKI

Organizator: Aleksandra Musiał

AKCJA: SEGREGACJA – firma ENERIS SUROWCE/ALTVATER PIŁA Sp. z o.o.

Pani Klaudia z firmy Altvater przypomniała nam najważniejsze informacje na temat segregowania odpadów, a także przekazała kilka interesujących ciekawostek. Przedszkolaki wysłuchały bajki o tematyce ekologicznej oraz podzieliły się własnymi pomysłami – niekiedy bardzo oryginalnymi – jak możemy chronić naszą planetę. Przede wszystkim jednak dzieci mogły wypróbować swoje umiejętności podczas zajęć praktycznych z segregacji – wspólnymi siłami udało się wykonać poprawnie wszystkie zadania. To ciekawe spotkanie pomogło nam utrwalić i poszerzyć wiedzę z ważnego i bliskiego każdemu z nas obszaru, jakim jest dbanie i troska o przyrodę.

W zajęciach uczestniczyły oddziały przedszkolne:

PSZCZÓŁKI, ORZESZKI, POZIOMKI, LEŚNE LUDKI, SŁONECZKA

Organizator: Rozalia Sójka

WYCIECZKA DO SORTOWNI ODPADÓW ALTVATER W PILE

W ramach współpracy z Altvaterem można również wybrać się na wycieczkę do sortowni odpadów. Podczas wycieczki dzieci dowiedziały się, co dzieje się z odpadami przywożonymi do zakładu z domu, z przedszkola. Skrzaty i Kaczuszki zwiedziły sortownię, poznały miejsce, gdzie odpady komunalne zostają poddawane procesom segregacji, odzysku i składowania. Uświadomiły sobie, jak ważne jest segregowanie śmieci, które produkowane są w ogromnych ilościach, zaczynając od swojego najbliższego otoczenia (domu, przedszkola). Wrażenie wywarły też na dzieciach góra niepotrzebnych mebli i innych sprzętów. Wycieczka podobała się dzieciom, które postanowiły zdobytą wiedzę przekazać swoim rodzicom, aby wspólnie w domu odpowiednio sortować śmieci. Bardzo ważna w dzisiejszych czasach jest selektywna zbiórka odpadów, a to jak będzie wyglądać w przyszłości nasza planeta, zależy w ogromnej mierze od nas. W tę wiedzę warto wyposażać kolejne pokolenia już od najmłodszych lat, a jej przyswajaniu sprzyja uczenie przez przeżywanie, np. w formie opisywanej wycieczki.

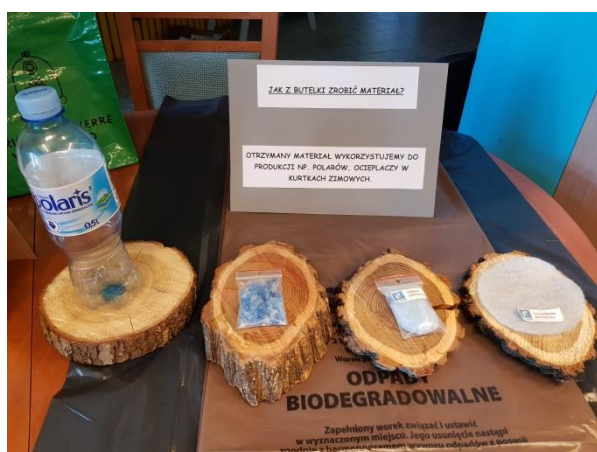

W wycieczce uczestniczyły oddziały przedszkolne: SKRZATY, KACZUSZKI

Osoby odpowiedzialne: Anna Kołodziejczyk, Daria Lazarewicz, Aleksandra Musiał, Anna
Wizjan

INSPIRACJE ZERO WASTE – pani Joanna Przybył „Warsztatownia Pila”, Klub Dobrego Klimatu

Dzięki wizycie pani Joanny – właścicielki pilskiej manufaktury ręcznie robionych produktów w duchu zero waste – dowiedzieliśmy się, w jaki sposób zamienić firanki na użyteczne siatki na zakupy, wyczarować zabawki ze ścinków i nieużytków. Takie spotkania pozwalają zarazić się energią od lokalnych aktywistów i mnożyć efekty dobrych działań poprzez połączenie sił. Spotkaniu towarzyszyła wystawa przedstawiająca codzienne sposoby ograniczania ilości śmieci np. poprzez zastępowanie przedmiotów jednorazowego użytku wielorazowymi.

Organizator: Rozalia Sójka

**WSPÓLNYMI SIŁAMI MOŻEMY WIĘCEJ – dzięki hojności i pracy rodziców
i pracowników przedszkola tworzymy własny zielony zakątek, przyczyniając się
do zmniejszenia śladu węglowego**

Osoby odpowiedzialne: Grażyna Dryka, Teresa Marcinkowska,
Mariusz Kamiński, Andrzej Wilkosz

„OD NASIONA DO ROŚLINY” – uprawy przedszkolaków

Nawet najmłodsze przedszkolaki mają szansę zostać prawdziwymi ogrodnikami – np. poprzez sadzenie cebulek kwiatowych czy sianie bazylii. Takie aktywności mają na celu poszerzenie wiadomości dzieci na temat niezbędnych warunków do rozwoju roślin oraz założenie uprawy w kącie przyrody i ogrodzie przedszkolnym. To również doskonała okazja do prowadzenia częstych badań i eksperymentów, jak również poznania cyklu rozwoju rośliny. Dzięki uczestniczeniu w systematycznej pielęgnacji roślin, dzieci uczą się odpowiedzialności i szacunku do przyrody, rozwijają poczucie własnej wartości i sprawstwa.

Oddział dzieci 3-letnich PSZCZÓŁKI

Osoba odpowiedzialna: Anna Chołody

- Współpraca z rodzicami:

WARSZTATY ŚWIĄTECZNE DLA RODZICÓW I DZIECI

Zapach piernika, cynamonu, świeżo ścięta i przystrojona choinka budują wyjątkowy, świąteczny klimat Świąt Bożego Narodzenia. W tak miłej atmosferze można zorganizować warsztaty świąteczne dla rodziców i dzieci. Oprócz przygotowania ozdób bożonarodzeniowych sprzyjają one pogłębianiu więzi między rodzicami a dziećmi, odkrywaniu i rozwijaniu uzdolnień plastycznych i technicznych, pomysłowości i kreatywności. Dodatkową korzyścią wynikającą ze zorganizowania warsztatów jest możliwość uzyskania środków ze sprzedaży przedmiotów, którym nadano drugie życie, i przeznaczeniu ich na ważne dla przedszkola cele. Warsztaty i kiermasz bożonarodzeniowy to cenna lekcja nie tylko kreatywności, ale również przedsiębiorczości i ekologii.

Organizatorzy: Daria Lazarewicz, Małgorzata Kubat, Rozalia Sójka

AKTYWNOŚCI REALIZOWANE Z DZIEĆMI W DOMU PRZY WSPÓŁPRACY Z RODZICAMI

- „Na odległość też można” – propozycje do pracy w ramach nauczania zdalnego

Konieczność prowadzenia kształcenia na odległość nieco zmodyfikowała nasze ekologiczne zamierzenia, ale dzięki zaangażowaniu rodziców udało nam się przenieść działania do domów przedszkolaków. Nauczyciele za pomocą komunikatorów udostępniali opiekunom propozycje zabaw, zajęć, aktywności z dziećmi, tym samym realizując zaplanowane na ten czas zagadnienia. Materiały zawierające szczegółowe opisy i instrukcje działania są sposobem na przynajmniej częściowe zastąpienie zajęć wychowawczo-dydaktycznych realizowanych w przedszkole. Dzielenie się przez rodziców efektami w postaci zdjęć, nagrań dowodzi ich zaangażowania i przekonania o słuszności podjętej przez nas tematyki, integruje nas i rodziców jako społeczność przedszkola. Łącząc siły środowiska przedszkolnego i domowego, jesteśmy w stanie osiągnąć więcej na drodze naszych ekologicznych poczynań. W ekologicznym duchu można prowadzić nie tylko oddziaływania wychowawczo-dydaktyczne, ale również terapeutyczne – zamieszczamy propozycje „zabaw z tym, co jest pod ręką”. Są one dobre dla środowiska, bo nie wykorzystując nic ponadto, co służy nam na co dzień, oraz wspierają rozwój dziecka – realizują podstawowe cele terapii pedagogicznej, takie doskonalenie procesów percepcyjnych, poznawczych i motorycznych.

PROPOZYCJE PRZEPROWADZENIA ZAJĘĆ KSZTAŁCENIA NA ODLEGŁOŚĆ W RAMACH „TYGODNIA ZIEMI”

Poniedziałek

- Praca z utworem: „Czy Agatka kocha się w kwiatkach?”, autor: Maria Kownacka

Jestem sobie Agatka,
bardzo kocham się w kwiatkach.
Gdzie tylko zakwitnie kwiatuszek,
ja go zerwać muszę.

Zerwę, co tylko spotkam.
O, tu... krokus, tu... stokrotka.
Tu jest... fiołek, tu... sasanka,
zerwę, wplotę je do wianka.
Tu... konwalia, tu... zawilec,
zerwę, będę miała tyle.

Och, wiewiórka?
Wiewióreczka hop-sa-sa
po lesie sobie hasa.
Posuwiście i gładko
poskacz ze mną, Agatko.

Agatka:
Hop-sa-sa dookoła,
przeszkadzają mi zioła.
Bucha ten wieniec na trawę,
z wiewióreczką się pobawię.

Razem:
Hop- wiewióreczką, hyc- z Agatką,
hop-sa-sa z prawa, z lewą,
słonko świeci, szumią drzewa.

Wróżka:
Jestem leśna wróżka,
wędruję po leśnych drózkach.
Mam włosy z leśnych porostów
i las kocham po prostu.

Hej! A któż to w lesie zerwał i rzucił kwiaty?
Czy wiecie, czyja to sprawka?
Agaty!
A to się popisała.
Przyszła do lasu
i połamała kwiaty.
Czy można pochwalić te czyny Agaty?
Nie!

Po przeczytaniu wiersza porozmawiajcie z dzieckiem. Przykładowe pytania do wiersza:

- Jak ma na imię bohaterka wiersza?
- Pamiętasz, jakie kwiatki były wymienione w wierszu?
- Co dziewczynka robiła z kwiatkami?
- Kogo spotkała dziewczynka w lesie?
- Czy Agatka kochała kwiatki? Dlaczego tak myślisz?

Propozycje zabaw:

- Z gazet lub ulotek robimy kulki, rozrzucaamy je po podłodze. Kulki będą symbolizowały rozrzucone śmieci. Każdemu uczestnikowi dajemy pojemnik, miskę lub koszyk, do którego można pozbierać kulki. Naszym zadaniem jest nazbierać jak

najwięcej śmieci do pojemnika. Wygrywa ten kto ma jak najwięcej zebranych kulek- wspólne liczenie na głos, porównywanie.

- Następnie stajemy w niewielkiej odległości od kosza (wiadra, miski, hula-hop) i staramy się celować kulkami do pojemnika. Rzucamy pozbierane wcześniej śmieci do kosza. Dla utrudnienia następna runda rzutów może być z dalszej odległości. Wygrywa ten, kto więcej razy trafi do kosza – liczymy, ile kulek wpadło do kosza, porównujemy kto wykonał więcej celnych rzutów.
- Na podłodze układamy w jednej linii: klocki, kartki lub kulki z poprzedniej zabawy, zachowując odstępy pomiędzy nimi – symbolizują one drzewa. Zadaniem dziecka jest wykonać slalom między „drzewami” w jedną i drugą stronę, żadnego nie pomijając.

Wtorek

- Projekcja filmu przyrodniczo-edukacyjnego dla dzieci „Co to jest las?”:

<https://www.youtube.com/watch?v=JwbMnvfN2y8>

- Zabawa z nagraniami odgłosów natury:

https://www.youtube.com/channel/UCmp1HXF8DdHXDMtg3M_cncg

Nagrania można odsłuchać dwukrotnie:

- za pierwszym razem dziecko rozwiązuje dźwiękową zagadkę,
- za drugim razem dziecko może ilustrować ruchem dźwięki, np.

- las – naśladujemy ćwierkanie i fruwanie ptaków,
- wiatr – rękoma uniesionymi w górze naśladujemy ruch drzew na wietrze,
- burza - uderzamy np. drewnianą łyżką w garnek,
- morze – naśladujemy kołysanie fal,
- wodospad – ruchem palców przesuwanych z góry na dół naśladujemy wodospad,
- mucha – naśladujemy lot owadu i jego bzyczenie (głośniejsze),
- komar - naśladujemy lot owadu i jego bzyczenie (ciszej).

Środa

- Zabawa z piosenką : <https://www.youtube.com/watch?v=1MZovZPTP7I>
- Rozmowa z dzieckiem na temat wysłuchanego utworu. Przykładowe pytania:
 - O czym była piosenka?
 - Co jest korzystne dla naszej planety, a co jej szkodzi?

- Co możemy zrobić dla Ziemi?

Czwartek

- Pokaz ekobajki:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=303&v=PYd88-RyaLs&feature=emb_title

- Wykonanie pracy plastycznej z elementami upcyklingu: „Jak możesz ocalić Ziemię?”, z wykorzystaniem materiałów-nieużytków, takich jak rolki po papierze toaletowym, gazety, ulotki, nakrętki, ścinki papieru kolorowego.

Piatek

- Wykonie zielonego koktajlu dla uczczenia działań podjętych na rzecz Ziemi ☺

Przepisy

- Shrek :

Składniki: garść świeżego szpinaku, 1 obrana gruszka, 1 banan,

- Fiona:

Składniki: garść jarmużu, 1 obrane jabłko, 1 banan, 1 kiwi

Wszystkie składniki oczyszczamy, kroimy na kawałki i blendujemy. W razie potrzeby można do przepisów dodać wodę dla uzyskania pożądanej konsystencji oraz miód do osłodzenia.

Opracowanie: Aleksandra Musiał, Rozalia Sójka, Urszula Wesół

UPCYCLING PODCZAS ZDALNEGO NAUCZANIA

Zdjęcia nadesłane przez nauczycieli i rodziców dzieci z oddziałów: „Słoneczka”, „Jagody”

- **Uczymy się i bawimy – scenariusze zajęć wychowawczo-dydaktycznych w grupie i propozycje zabaw wspierających rozwój dziecka**

SCENARIUSZ ZAJĘĆ Z OBSZARU „KREATYWNY EKOLOG”

1. Temat zajęcia: Bałwanek – zabawa techniczna
2. Grupa wiekowa: dzieci 5-6 - letnie „Jagody”
3. Czas realizacji: 30 minut
4. Miejsce realizacji zajęcia: sala przedszkolna
5. Realizacja podstawy programowej: Zadanie PP/11, I/7, IV/11
6. Cele ogólne:
 - kształtowanie postaw proekologicznych u dzieci.
7. Cele operacyjne – dziecko:
 - wykona bałwanka z pasków papieru z niszczarki wg własnego pomysłu,
 - zorganizuje stanowisko pracy, wybierze potrzebne pomoce, uporządkuje miejsce pracy,
 - zaobserwuje pracę niszczarki do papieru.
8. Metody:
 - słowna – wiersz,
 - oglądowa: obserwacja, pokaz,
 - czynna: zadań do wykonania.
9. Formy:
 - grupowa,
 - indywidualna.
10. Środki dydaktyczne: rymowanka „Bałwanki”, niszczarka do papieru, białe kartki papieru, klej, nożyczki, rolki od papieru toaletowego, guziki, drobne kawałki węgla, nagranie piosenki „Zimowa poleczka”, kostka lodu.

Przebieg zajęcia:

1) Wstęp

Dzieci podczas słuchania muzyki relaksacyjnej przekazują sobie kostkę lodu zawiniętą w woreczek.

2) Rozwinięcie

- Recytacja rymowanki „Bałwanki” (źródło: www.edukacja.edux.pl, autor: Jolanta Pękal)

Przyszła do nas zima
a bałwanków nie ma.
Jagody wyglądają
i bałwanków wciąż szukają.
Wszystkie dzieci tęsknią za śniegiem,
a gdy sypnie zaraz na dwór biegiem.
Razem lepimy bałwanka dużego,
nie zniszcz nam go drogi kolego!
A gdy będzie jeszcze czas,
to drugiego ulepimy wraz.

- Zimowe skojarzenia – zabawa dydaktyczna

Dziecko losuje z worka rekwizyt: marchewkę, ścinki papieru z niszczarki, śnieżynkę, kartkę papieru, kawałek węgla. Zadaniem dziecka jest „zareklamowanie” wylosowanego przedmiotu ze wskazaniem niekonwencjonalnych sposobów jego użycia.

- Zimowa pracownia

Dzieci oglądają zgromadzone rekwizyty, nazywają je. Wspólnie zastanawiają się, do co można z nich zrobić i do czego je wykorzystać.

- Pokaz działania i przeznaczenia niszczarki do papieru.
- Bałwanek – zabawa techniczna
- Dziecko wybiera miejsce pracy (stolik, podłoga); gromadzi potrzebne materiały do wykonania bałwanka z papieru z niszczarki. Nauczyciel wspomaga, zachęca, dba o bezpieczeństwo.

3) Zakończenie – ewaluacja zajęcia

Dziecko sprząta stanowisko pracy. Dzieci wypowiadają się na temat wykonanych prac, następnie wspólnie organizują wystawę bałwanków.

Opracowanie: Anna Wizjan

SCENARIUSZ ZAJĘĆ Z OBSZARU „KREATYWNY EKOLOG”

1. Temat zajęcia: „Pomysłowa zabawka” – zabawa plastyczno-techniczna – upcykling
2. Grupa wiekowa: dzieci 6-letnie „Słoneczka”
3. Czas realizacji: 30 minut
4. Miejsce realizacji zajęcia: sala przedszkolna
5. Realizacja podstawy programowej: Zadanie PP/11, I/7, IV/11
6. Cele ogólne:
 - stymulowanie wyobraźni i ekspresji twórczej dzieci twórczej oraz kreatywności,
 - nabywanie umiejętności samodzielnego projektowania i wykonywania prac plastycznych z wykorzystaniem materiałów z recyklingu.
7. Cel operacyjny – dziecko:
 - po wysłuchaniu opowiadania nauczycielki pt. „Na bezludnej wyspie” samodzielnie zaprojektuje i wykona przedmiot-zabawkę z rolki po papierze toaletowym.
8. Metody:
 - słowna – opowiadanie, rozmowa
 - czynna – indywidualne działania dzieci
 - percepcyjna – wystawa prac.
9. Formy:
 - praca z całą grupą,
 - praca indywidualna,
10. Środki dydaktyczne: opowiadanie autorskie pt. „Na bezludnej wyspie” – autor Hanna Poczewska, rolki po papierze toaletowym, materiały i narzędzia plastyczno-techniczne dostępne w sali.

Przebieg zajęcia:

1) Wstęp

Zaproszenie dzieci do koła - przedstawienie się i określenie własnego nastroju poprzez dokończenie zdania: „Jestem Hania, dziś jestem...(radosna, szczęśliwa, smutna, zła, wesoła...).

2) Rozwinięcie

- Słuchanie opowiadania czytanego przez nauczycielkę:

Od wczesnego dzieciństwa Julka marzyła o morskich wyprawach. Przeglądała podręczniki dotyczące statków, morza, podróży oraz roślinności znajdującej się na odległych lądach. Robiła wszystko, aby móc odbyć swoją pierwszą daleką podróż. W końcu udało się! Popłynęła razem z przyjaciółmi statkiem towarowym, do Brazylii.

Wczesnym rankiem, udała się do pobliskiego portu, skąd miała odpłynąć statkiem. Przyjaciele czekali na nią przy wejściu na pokład. Gdy znalazła się na statku, była bardzo szczęśliwa i wiedziała, że teraz spełni się jej największe marzenie. Po piętnastu minutach statek odbił od brzegu i tak zaczęła się wymarzona podróż Julki. Pewnej nocy, gdy Julka smacznie spała, zbudził ją wrzask załogi. Szybko wybiegła na pokład i nagle ogarnął ją strach. Na morzu panował wielki sztorm a wysokie fale zalewały statek. Sternik nie miał nad nim panowania. Z dużą szybkością zbliżał się do rafy koralowej, która wystawała z wody. W jednym momencie statek uderzył o rafę – Julka upadła i straciła przytomność.

Kiedy się ocknęła, leżała na miękkim piasku, a morze było już spokojne i przyjazne. Julka powoli wstała i rozejrzała się po wyspie, na której wylądowała. Otaczały ją wysokie drzewa pełne owoców, a wokół rozbrzmiewał przyjemny świergot ptaków. Przyjrzała się bliżej roślinom, które przypominały te, z podręczników, które kiedyś oglądała. Po krótkim namyśle uświadomiła sobie, że najprawdopodobniej jest na bezludnej wyspie. W obawie przed drapieżnikami Julka przenocowała na wzgórzu. Następnego dnia odnalazła dom, a właściwie chatkę ułożoną z gałęzi i liści, w której mogła się schronić.

Julka codziennie robiła mnóstwo ciekawych rzeczy z tego, co udało jej się poszukać podczas zwiedzania wyspy. Pomyślała też o swoich ulubionych zabawkach i postanowiła zrobić je sama. Materiałów było niewiele, więc musiała mocno się nagłówkować by zrobić coś z niczego, ale udało się jej.

Pewnego dnia Julka pomyślała o rodzicach i od razu wpadła jej do głowy taka myśl: zbuduję z suchego mchu, gałęzi i innych roślin wysoki słup, który zapalę, gdy zobaczę jakiś płynący statek, bo wtedy on będzie mógł mnie zobaczyć i po mnie przyplynie. Tak jak pomyślała, tak zrobiła. I czekała.

Trzy dni później Julka sprawdziła swój wynalazek. Na horyzoncie zobaczyła żagiel, poczekała chwilę i zapaliła swój zbudowany słup. Potem obserwowała jak statek zmienia swój kierunek i płynie w jej stronę. Okazało się, że jest z kraju Julki i właśnie tam płynie. Julka była uratowana!

- Pytania do tekstu:
 - Co się wydarzyło podczas rejsu statkiem?
 - Gdzie trafiła Julka?

- Co robiła na bezludnej wyspie?
 - W jaki sposób udało jej się wrócić?
- Zabawa ruchowa „Slalom między drzewami”.

- Indywidualna praca dzieci

Nauczyciel prosi dzieci, aby zaprojektowały i wykonały przedmiot, który ich zdaniem przydałby się na bezludnej wyspie. Każde dziecko otrzymuje rolkę po papierze toaletowym i samodzielnie tworzy pracę plastyczno-techniczną.

3) Zakończenie – ewaluacja zajęcia

Dzieci dzielą się wrażeniami na temat wykonanych prac, opisują ich przeznaczenie.

Opracowanie: Hanna Poczewska

SCENARIUSZ ZAJĘĆ Z OBSZARU „KREATYWNY EKOLOG”

1. Temat zajęcia: Ekologia – fajna sprawa, dla nas świetna to zabawa!
2. Grupa wiekowa: grupa dzieci 4-letnich „Orzeszki”
3. Czas realizacji: 30 minut
4. Miejsce realizacji zajęcia: sala przedszkolna
5. Realizacja podstawy programowej: IV/2,13
6. Cele ogólne:
 - kształtowanie u dzieci postaw proekologicznych,
 - uświadomienie konieczności przestrzegania zasad ochrony przyrody.
7. Cele operacyjne – dziecko:
 - dostrzega problemy związane z odpadami i zna sposoby ich segregacji,
 - potrafi ocenić ludzkie zachowania, wyodrębniając zachowania pozytywne i negatywne,
 - rozumie znaczenie słów „ekologia” i „ochrona środowiska”,
 - bierze czynny udział w doświadczeniach, analizuje zaobserwowane reakcje i wyciąga wnioski.
8. Metody:
 - czynna – zadań stawianych do wykonania, samodzielnych doświadczeń dziecka,
 - słowna – objaśnienie, rozmowa, wiersz,
 - percepcyjna – pokaz, obserwacja, praca z ilustracją,
 - aktywizująca – burza mózgów, przekształcenia.
9. Formy:
 - indywidualna;
 - grupowa;
10. Środki dydaktyczne: śmieci – butelki, słoiki, papier, tektura, opakowania plastikowe, pudełka do segregacji śmieci (w 4 kolorach), ilustracje – „Czysty las”, „Brudny las”, ilustracje „Czyste morze”, „Zanieczyszczone wybrzeże morza”, trzy szklanki, woda przegotowana, woda z kałużą, woda z płynem do naczyń, trzy róże, brudny olej, miska, piórka, piasek, futerka, chusteczki, nagranie mp3 „Wiosna” Vivaldiego, klepsydra, po 2 obrazki dla każdego dziecka – buzia uśmiechnięta, buzia smutna.

Przebieg zajęcia:

1) Wstęp

Dzieci oglądają ilustracje przedstawiające zanieczyszczone środowisko lasu i wody.

Swobodnie wypowiadają się na temat ilustracji.

Nauczyciel zadaje pytania pomocnicze:

- Jak myślicie, co się tu stało?
- Kto to zrobił?

2) Rozwinięcie

- Doświadczenia.
 - Nauczyciel z pomocą dzieci przygotowuje trzy szklanki z wodą (z kałużą, przegotowaną i z detergentem). Do każdej ze szklanek dzieci wkładają po jednym kwiatku i obserwują w ciągu dnia zachodzące zmiany. Dzieci w trakcie doświadczenia snują swoje domysły i stawiają hipotezy.
 - Nauczyciel przygotowuje imitację morza – szklaną miskę z wodą, po której pływają papierowe statki. Nauczyciel opowiada: „Wyobraźcie sobie, że ta miska to morze, po którym pływają statki. Nieuważni marynarze nie zauważyli skał i uderzyli w nie. Z uszkodzonego statku zaczęła wypływać ropa, czarna tłusta plama pokrywa powierzchnię wody (nauczyciel wlewa brudny olej, piórka, futerka, piasek i inne nieczystości)”. Dzieci obserwują, co się dzieje i odnoszą zaobserwowane zjawisko do sytuacji, która mogłaby się wydarzyć na morzu.
- Gra: „Segregowanie śmieci”

Nauczyciel dzieli grupę na dwa zespoły. Każdy zespół ma swój zestaw koszy na śmieci i klepsydre. Zadaniem dzieci jest zebranie jak największej ilości śmieci w określonej kategorii rozłożonych na dywanie w czasie 15 sekund i umieszczenie ich kolejno w odpowiednich pojemnikach:

zielony – szkło kolorowe

niebieski – papier

biały – białe szkło

pomarańczowy – metal

czerwony – plastik.

Gra kończy się, gdy dzieci zapełnią wszystkie swoje kosze lub gdy zabraknie śmieci. Dzieci porównują liczebność zbiorów szacując wzrokowo, która grupa wygrała.

- Drugie życie śmieci – zabawa twórcza do nagrania „Wiosna” A. Vivaldiego

Każde dziecko wybiera sobie jeden śmieć, spośród zgromadzonych w Sali. Zadaniem dzieci jest nadanie mu drugiego życia, wymyślenie niekonwencjonalnego zastosowania i zaprezentowanie go.

3) Zakończenie – ewaluacja zajęcia

Każde dziecko otrzymuje od nauczyciela dwa emblematy – uśmiechniętą oraz smutną buźkę. Dzieci wyrażają swoją opinię o zajęciach wieszając buźki na tablicy.

Opracowanie: Klaudia Pastusiak

ZABAWY Z TYM, CO JEST POD RĘKĄ

Propozycje zabaw dla rodziców

ŁOWIENIE NAKRĘTEK

Do zabawy potrzebne będą: dwie sporej wielkości miski, woda, nakrętki, różne kuchenne sprzęty, np.: chochla, drewniane szczypce do ogórków, szczypce do grilla.

Do jednej z misek wlewamy wodę i wrzucamy nakrętki. Wybrany sprzętem wyławiamy nakrętki i przekładamy je do drugiej miski.

Zabawę możemy urozmaicić, organizując wyścigi lub umawiając się, że wyławiamy nakrętki należące do konkretnej kategorii, np. wszystkie małe, wszystkie niebieskie itp.

RYSOWANIE W KASZY

Przygotowujemy tacę, na którą wysypujemy kaszę mannę, bułkę tartą, mąkę lub inny sypki materiał. Na kartkach rysujemy wzór. Dziecko wybiera kartonik ze wzorem i kreśli go palcem na tacy.

Możemy też rysować cyfry, litery, układać słowa i działania matematyczne. Możemy zadawać zagadki, tworzyć rysunki w materiale.

UKŁADANIE WZORÓW

Na kartkach formatu A4 rysujemy wzory. Przygotowujemy drobny materiał, np. makaron, ziarna fasoli, małe kamyki, nakrętki.

Dziecko układa materiał wzdłuż narysowanej linii, może proponować własne kompozycje.

UKŁADANKA LEWOPÓŁKULOWA

Przygotowujemy 2 takie same zestawy nakrętek (maksymalnie 9 nakrętek w każdym).
Na kartce formatu A4 rysujemy dwie takie same tabele o 9 polach (3 x 3).

Dorosły układa nakrętki w górnej tabeli (jedna nakrętka w jednym polu), dziecko odtwarza takie samo ułożenie pod spodem. Zamiast nakrętek można użyć figurek ulubionych bohaterów lub pieczętek.

Opracowanie: Urszula Wesół

3. Dowiedz się więcej – literatura, źródła i materiały o tematyce ekologicznej:

J. Pękal, „Bałwanki”: <http://www.edukacja.edux.pl/p-32980-projekt-balwanek-scenariusz-cyklu-tematycznego.php>

M. Kownacka, „Czy Agatka kocha się w kwiatkach?”: <http://maja-literatura.blogspot.com/2013/04/czy-agatka-kocha-sie-w-kwiatkach.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=JwbMnvnN2y8>

https://www.youtube.com/channel/UCmp1HXF8DdHXDMtg3M_cncgn

<https://www.youtube.com/watch?v=1MZovZPTP7I>

https://www.youtube.com/watch?time_continue=303&v=PYd88-RyaLs&feature=emb_title

<http://nauczyciele.mos.gov.pl/index.php?mnu=42>

<http://www.letthewindblow.org/>

<https://www.ekokalendarz.pl/>

<https://ceo.org.pl/publikacje/edukacja-globalna-i-ekologiczna>

Instytucje w rejonie Piły działające na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju:

- Fundacja Pszczoła
- Fundacja Współdzielnia Piła
- Altvater Piła
- Pilski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi
- Nadnotecki Instytut UAM w Pile
- Pilski Bank Żywności
- Warsztatownia i Zero Waste Piła – życie bez odpadów